

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ

κυρία ΣΙΑΧΑΜΗ ΕΛΕΝΗ

κυρία ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΦΑΝΗ

του ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ

A. 1) Διάχυτος λυρισμός :

α) 47 στιχ. ... 48 στιχ.

β) 63 – 64 στιχ.

2) Συχνές παρομοιώσεις :

α) 50 – 51 στιχ,

β) 80 – 81 στιχ.

3) Άφθονη χρήση εικόνων :

α) 48 – 49 στιχ.

β) 73 – 75 στιχ.

4) Προβολή ασήμαντων καθημερινών πραγμάτων :

α) 65 – 67 στιχ. (πολυθρόνα)

β) 52 – 58 στιχ. (μαντίλια)

B1. α) στιχ. 80 – 83 και 98 - 100

β) Στους στίχους 80 – 83 παρουσιάζεται η ιδιαίτερη σχέση της γυναίκας με το θεό, μια σχέση που εκφράστηκε μέσα από ποίηση. Ήδη είναι γνωστό από τις σκηνοθετικές οδηγίες του προλόγου ότι η γυναίκα είχε εκδώσει ποιήματα «θρησκευτικής πνοής». Εδώ όμως τονίζεται η αφοσίωση και η αυταπάρνηση της απέναντι στο ποιητικό τους «τάλαντο», καθώς δεν δίστασε να θυσιάσει πολλούς ωραίους νέους και να καταπνίξει τα ερωτικά της συναισθήματα. Άρα, το σχόλιο του ποιητή για την ποίηση είναι ότι χρειάζεται πλήρη αφοσίωση, επιμέλεια,

αυτοπειθαρχία. Η τέχνη και ειδικότερα η ποίηση δεν μπορεί να λειτουργήσει ως πάρεργο αλλά ως σκοπός ζωής.

Στους στίχους 98 – 100 έμμεσα προβάλλεται από τον ποιητή ένα δεύτερο σχόλιο για την ποίηση. Η γυναίκα έγραφε ποιήματα για να αναπληρώσει τη μοναξιά της. Εδώ ο Ρίτσος θέλει να τονίσει ότι η ποίηση είναι μια βαθύτερη ψυχική ανάγκη του πρώτου, εκφράζει έναν ιδιαίτερο ψυχικό κόσμο, μοναχικό στο βάθος του. Ο ποιητής ζει στο «δικό του κόσμο», και αντιλαμβάνεται με ιδιαίτερο και καλλιτεχνικό τρόπο τη ζωή γύρω του.

Παράλληλα διακρίνεται και ένας προβληματισμός του Γ. Ρίτσου κυρίως για τον ποιητή: συχνά οι ποιητές απομονώνονται από τον κόσμο, είναι απολύτως ταγμένοι στο έργο τους, αλλά έξω από τη ζωή. Ίσως εδώ υπαινίσσεται και μέμφεται την πεποίθηση ορισμένων ομοτέχνων του «η τέχνη για την τέχνη», που πολλές φορές απομάκρυνε και περιθωριοποίησε τον ίδιο τον ποιητή και το έργο του.

B2. Μέσα στους στίχους του παραπάνω αποσπάσματος υπάρχουν στοιχεία που μας επιτρέπουν να ανασυνθέσουμε τη ζωή της γυναίκας.

Η αναφορά της στη φωτογραφία είναι αποδεικτικό στοιχείο της ηλικίας της. Φαίνεται πως η νεότητα της ταυτιζόταν με τη «νεότητα» των αντικειμένων που υπάρχουν στο σπίτι της. Οι στίχοι 49 και 50 αποτελούν ενδεικτικό στοιχείο της οικονομικής ευχέρειας της στο παρελθόν, ενώ η κοινωνική της θέση καταδεικνύεται μέσα από τη μανία της με τα μαντίλια, που όμως δεν παρουσιάζονται με τη χρηστική αλλά με την αισθητική ιδιότητά τους. Η κοινωνική της θέση ενισχύεται από την αναφορά της στα μαθήματα που παρακολουθούσε στο ωδείο και από τον τρόπο που τα παρουσιάζει φαίνεται πως η ανάμνηση του είναι γλυκιά, ευχάριστη. Το μουσικό της ταλέντο συμπληρώνεται και από μια άλλη καλλιτεχνική διάθεση – στη οποία άλλωστε και αφοσιώθηκε – που είναι η ποίηση. Η ποιητική της ιδιότητα βέβαια ήταν αυτή που συνέβαλε στην απομάκρυνση της γυναίκας από τη ζωή, καθώς, για να υπερασπιστεί τις αξίες της ποίησής της, θυσίασε την προσωπική της ευτυχία, τον έρωτα, την αγάπη, παρόλο που η εικόνα των ρωμαλέων αντρικών κορμιών δεν την άφηναν αδιάφορη.

Η ίδια παλεύοντας με τα συναισθήματα της επέλεξε το δύσκολο, ανηφορικό δρόμο της μοναξιάς στοιχείο που είναι έντονο στη ζωή της, αφού τα βίωσε και μέσα στο γάμο της. Μόνη της ελπίδα η επικοινωνία με τους ανθρώπους μέσω της ποίησής της και η βεβαιότητα της πως οι ιδέες της θα μείνουν ανεξίτηλες στο πέρασμα του χρόνου.

Γ. Μετά από τη σύντομη αναδρομή στο παρελθόν της γυναίκας ο ποιητής επιστρέφει στο παρόν με την αναφορά στο στοιχείο της πολυθρόνας. Η περιγραφή της με ρεαλιστικές, αντιποιητικές λέξεις (ξεκοιλιασμένη, σκουριασμένες σουστές, άχυρα) τονίζουν τα στοιχεία της εγκατάλειψης, της φθοράς και του θανάτου, στοιχεία που έχουν επηρεάσει αρνητικά την ψυχική διάθεση της γυναίκας, αφού αναστέλλουν οποιαδήποτε προσπάθεια να τη «διορθώσει». Η προσπάθεια αυτή παίρνει έναν προσωπικό τόνο, καθώς φαίνεται και η απροθυμία της γυναίκας να επαναπροσδιορίσει τη ζωή της διορθώνοντας τα λάθη του παρελθόντος. Το σχόλιο «μα πού καιρός, λεφτά και διάθεση» αποδεικνύουν πως η γυναίκα προσπαθεί να δικαιολογήσει τα σφάλματα του παρελθόντος, όλα αυτά που έπρεπε να γίνουν και ποτέ δεν υλοποιήθηκαν και για τα οποία θεωρεί υπεύθυνα το πέρασμα του χρόνου, την οικονομική της δυσχέρεια και τη διάθεση της. Αναπόφευκτα οδηγείται σε μια επιλογή (έλεγα να ρίξω σεντόνι) που είναι συνδεδεμένη με το θάνατο, στοιχείο που ίσως τώρα αποτελεί την κατάληξη της ζωής της.

Δ. Πράγματι, το απόσπασμα από τη Σονάτα του σεληνόφωτος παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες περιεχομένου με το ποίημα « Ένας γέρος» του Κ.Π. Καβάφη. Συγκεκριμένα, και στα δύο έργα τα κύρια πρόσωπα είναι δύο ηλικιωμένοι άνθρωποι, ο γέρος του Καβάφη και η γυναίκα στη Σονάτα. Και οι δύο είναι μόνοι και βιώνουν έντονα και μελαγχολικά τη μοναξιά τους. Η μελαγχολία τους εντείνεται καθώς αναπολούν τα χρόνια που πέρασαν. Ο γέρος «πόσο λίγο χάρηκε τα χρόνια» και η γυναίκα θυμάται όταν ήταν κοριτσάκι στο ωδείο «με μπλε ποδιά και άσπρο γιακά». «Ο γέρος» του Καβάφη θυμάται τα χρόνια που ήταν νέος και η γυναίκα κοιτάζει τη φωτογραφία όταν ήταν νέα. Και οι δύο επέδειξαν αυτοσυγκράτηση όταν ήταν νέοι, θυσίασαν τις χαρές της ζωής. Ο γέρος θυμάται «ορμές που βάσταζε και πόση χαρά θυσίαζε» αλλά και η γυναίκα αναφέρει «πολλούς νέους, πιο ωραίους κι από σένα ακόμα τους εθυσίασα».

Και ο γέρος και η γυναίκα μετανιώνουν για τις επιλογές τους, τον τρόπο που έζησαν και προσπαθούν να το αντιμετωπίσουν : ο γέρος με τον ύπνο και η γυναίκα με την εξομολόγηση της προς τον νέο.